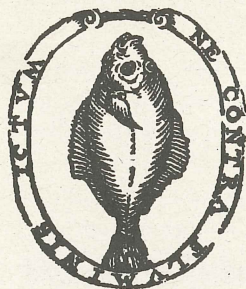

theater in noorwegen

N° 2935.

Baktruppen uit Noorwegen werkte in maart j.l. een maand lang in Felix Meritis. Recent lieten zij in de Melkweg in het kader van Touch Time (c) in Amsterdam de resultaten zien

van dat werk. Ze komen terug in Amsterdam in september a.s. in Felix Meritis. In het voetspoor van Baktruppen reisde Knut Ove Arntzen, hoogleraar Theaterwetenschap aan de Universiteit van Bergen. Felix Meritis ziet veel in het werk van Baktruppen en vroeg zich dan ook af, hoe exemplarisch dat werk is voor de theatersituatie in Noorwegen. Knut Ove Arntzen geeft hieronder een korte impressie.

“Een beschrijving van het theater in Noorwegen begint met de konstatering dat we moeten praten over twee werelden. De ene wereld is die van het traditionele geinstitutionaliseerde theater. Traditionele gezelschappen die het klassieke repertoire verzorgen onder leiding van gevestigde regisseurs. Zij werken min of meer in een hiërarchische structuur, waarbij, zij het voorzichtig, sommige trends uit de zestiger en zeventiger jaren over een andere manier van werken zijn overgenomen. Deze groepen zijn niet alleen te zien in Oslo, Bergen en Trondheim, waar de populaire theatergezelschappen zijn gevestigd. Sommige van deze gezelschappen reizen zelfs naar regionale schouwburgen, hetgeen over

het algemeen niet gebruikelijk is gezien de enorme afstanden. Hedendaagse Noorse stukken worden, een enkele uitzondering daargelaten, nooit gespeeld. Men speelt op zeker. Die zekerheid wordt gevonden in de nieuwe blijspelen, die worden uitgebracht in het internationale boulevard circuit, zoals in de Londense West End theaters.

Als een jonge experimentele toneelschrijver, zoals Cecilie Loeveid, wordt opgevoerd kun je er zeker van zijn dat de kritiek zich haast om te vertellen dat het moeilijk te begrijpen is. De critici klagen over het ontbreken van een echte goede intrige en over de fragmentarische stijl, maar bovenal over de nadruk op het visuele in de uitvoering. Als de analyses tenminste nog dit niveau bereiken voordat de productie tot een fiasco wordt uitgeroepen.

Regisseurs, die proberen te werken op een niet romantische en onpsychologische wijze, wordt verteld dat zij het heilige WOORD vernietigen, een werkelijke obsessie in het traditionele denken. De Finse regisseur Kalle Homberg gebruikte gasmaskers in zijn voorstelling van Poesjkins “Boris Goudanov” in het Nationale Theater in Oslo. De reacties hierop waren zo heftig dat de manager van het theater, Stein Winge, zich genoodzaakt zag zich te onttrekken en zich vooral bezig te houden met de organisatie van een jaarlijks Ibsen festival. En wat nu met die andere wereld van het theater in Noorwegen, de Theatergroepen, die zijn opgekomen ondanks het bestaan van die ‘eerste wereld’? Sommige van deze groepen bestaan uit voormalige theater studenten

van de Universiteit en zijn georiënteerd op de internationale avant-garde. Iedereen kan raden dat de critici hier helemaal niet meer weten wat ze er mee aan moeten. Ze voelen zich nog hulpelozener dan bij afwijkende voorstellingen van de vaste ensembles. De consequente compromissloze manier van werken van groepen als Baktruppen en Verdensteatret heeft geleid tot een totale afwijzing, maar tegelijkertijd ook tot een soort van acceptatie. Het kan niet ontkend worden dat er er een sterke relatie bestaat tussen de internationale waardering voor deze groepen en de waardering in het eigen land. Dat betekent wel dat door deze ontwikke-

ling er een groeiend potentieel is van mensen met begrip voor de visuele vormen van dramaturgie van de jaren 80. Een goed voorbeeld daarvan is wat Baktruppen deed in 1989 met hun Heiner Muller productie “Germania Tod in Berlin”, vorig jaar nog te zien in Amsterdam. In hun nieuwste voorstelling gaan zij zelfs zo ver door er helemaal geen titel aan te geven, wat vervelend toch.....”

Knut Ove Arntzen, hoogleraar Theaterwetenschap Universiteit van Bergen Noorwegen (vertaling Otto Valkman)

baktruppen

18 t/m 21 september, 20.30 uu

Een voorstelling zonder titel of eigenlijk elke voorstelling een andere titel. Een voorstelling met een begin en een eind. Elke voorstelling een ander begin en een ander eind. Baktruppen hebben de hele maand maart in Felix gewerkt en daar een besloten presentatie gegeven van hun work in progress. 8 Mei jongstleden was de première in Bergen Noorwegen. 8 Mei is de dag dat de Noren hun doden herdenken. De voorstellingen vonden plaats in gebouw Thalia. Een gebouw met feestlokalen. In de oorlog was hier het hoofdkwartier van de Gestapo gevestigd. De grote benedenzaal was op zichzelf een perfect realistisch decor voor de Theatermacher van Thomas Bernhard. Sombere eikenhouten lambrizing en daarboven bloemetjes behang. Een klein ondiep podium, waar nog net een accordeonist met een geprogrammeerd drumstel op kan zitten.

Zwarte houten leunstoelen met een roodleren bekleding. De stoelen waren door de Baktruppen omgekeerd tegen de wanden opgestapeld. De gehele ruimte was het podium en het podium werd een enkele keer gebruikt om even op te gaan zitten, dan wel om er een tekst te zeggen. Een Atari computer had de leiding van de voorstelling. De muziek werd door het apparaat gestuurd. Op een bepaald moment werden zelfs de bewegingen van de spelers voorgeschreven op het scherm. De concertzaal zal worden leeggehaald, de stoelen zullen opgestapeld worden tegen de grijs houten lambrizing. De Baktruppen zullen komen. Er mag tijdens de voorstelling gerookt en gedronken worden. Een co-productie van Baktruppen met Bergen Internasjonale Theater, Felix Meritis A'dam en Mickyery A'dam.